

Umowa stowarzyszeniowa Ukrainy z UE: technicznie możliwa w tym roku

Sławomir Matuszak

19–23 września odbyła się 18. runda negocjacji o pogłębionej strefie wolnego handlu (DCFTA) między Ukrainą i UE oraz spotkanie pierwszego wicepremiera Ukrainy Andrija Klujewa z komisarzem handlu Karelem De Guchtem. Z wypowiedzi po rundzie negocjacji wynika, że obie strony porozumiały się co do dwóch głównych kwestii spornych: ceł eksportowych na ukraińskie towary i ceł na importowane unijne samochody. Ukraina zgodziła się na ich zniesienie w zamian za 15-letni okres przejściowy. Ponadto osiągnięto szereg konkretnych ustaleń w rolnictwie (kwoty na bezcłowy eksport ukraińskich produktów rolnych) i energetyce (UE zrezygnowała z żądania odszkodowania ze strony Ukrainy w przypadku przerwy w dostawach gazu). Prawdopodobnie była to ostatnia formalna runda rozmów.

Komentarz

- Wbrew niektórym doniesieniom medialnym nie doszło do zakończenia negocjacji. Jest jednak prawdopodobne, że pozostałe do omówienia kwestie techniczne zostaną ustalone w ciągu najbliższych tygodni i zatwierdzone w październiku, podczas kolejnego spotkania Klujewa i De Guchta.
- Porozumienie w sprawie ceł eksportowych oznacza ustępstwo ze strony Kijowa (utrzymanie ceł było nie do przyjęcia dla UE) i świadczy o woli szybkiego zakończenia negocjacji. Prawdopodobnie Kijowowi zależało na wykazaniu postępu w rozmowach z UE przed spotkaniem prezydenta Wiktora Janukowycza z rosyjskimi przywódcami. Niewykluczone, że postęp w negocjacjach z UE miał wpływ na wycofanie się Rosji z publicznego żądania przystąpienia Ukrainy do konkurencyjnego projektu unii celnej, stawianego dotąd jako warunek w negocjacjach gazowych.
- Nadal nie została zamknięta część polityczna umowy stowarzyszeniowej. Na 20 października przewidziana jest wizyta prezydenta Janukowycza w Brukseli. Najprawdopodobniej Ukraina będzie się starała o finalizację ustaleń w czasie spotkania Janukowycza z przewodniczącym KE Jose Manuelem Barroso. W zamian za ustępstwa w części dotyczącej DCFTA Ukraina będzie się zapewne domagać korzystnych dla siebie zapisów w części politycznej umowy. Zapis o perspektywie członkostwa w UE wydaje się

nierealny (wykluczył to jednoznacznie komisarz ds. rozszerzenia Štefan Füle), ale możliwe są ustępstwa UE w innej sferze, np. obietnica dalszych ułatwień wizowych.

- Z wypowiedzi obu stron wynika, że z technicznego punktu widzenia realne jest zamknięcie negocjacji do szczytu UE–Ukraina zaplanowanego na 15 grudnia br. Gdyby się to udało, to umowa DCFTA, a także część polityczna, mogą zostać paraflowane podczas szczytu i podpisane w przyszłym roku. Proces ratyfikacji mógłby potrwać do końca 2013 roku.
- Ostateczna decyzja o podpisaniu umowy będzie miała charakter polityczny. Warunkiem koniecznym jest znalezienie przez ukraińskie władze zgodnego z oczekiwaniami UE rozwiązania kwestii Julii Tymoszenko – zwolnienia jej z aresztu oraz umożliwienia uczestnictwa w wyborach parlamentarnych jesienią 2012. Może to odbyć się bądź poprzez nowelizację kodeksu karnego, która zniósłaby karę pozbawienia wolności za przestępstwo zarzucane Tymoszenko, bądź w inny sposób. 27 września proces został wznowiony, jednak Julia Tymoszenko pozostaje w areszcie.